

Sprawozdania ZAiKS-u. Komentarze. Interpretacje.

W związku z licznymi doniesieniami medialnymi, które błędnie lub tendencyjnie interpretują sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie finansowe ZAiKS-u za 2013 r., zamieszczone na stronie internetowej ZAiKS-u i MKiDzN, podajemy dane, które znajdują się w sprawozdaniach z działalności i w sprawozdaniach finansowych za lata 2011-2013 (które zostały zweryfikowane przez biegłego rewidenta) oraz w innych dokumentach ZAiKS-u.

Podajemy dane za ostatnie 3 lata gdyż proces inkasa i podziału tantiem jest procesem ciągłym, nie zamykającym się określoną datą danego roku, a dokumenty finansowe podają stan na dzień 31 grudnia.

Taką 3-letnią perspektywę oceny obowiązku repartycyjnego wskazuje art. 13 ust. 4 i 5 uchwalonej 26 lutego 2014 r. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE, w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych.

Właściwa interpretacja dokumentów finansowo-księgowych wymaga odpowiedniego przygotowania i wiedzy na temat podmiotu, którego dotyczy oraz wiedzy z zakresu finansów (rachunkowości, księgowości).

Wiedzy tej najwyraźniej brakuje osobom zajmującym się tematem sprawozdań. Dodatkowym utrudnieniem prawidłowej analizy jest fakt, że „Sprawozdanie z działalności ZAiKS-u” sporządzane jest zgodnie z rozporządzeniem ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Sprawozdanie zawiera więc tylko te dane, którymi zainteresowany jest minister jako organ nadzoru, co nie zawsze daje pełny obraz omawianych zagadnień i wybiórczo prezentuje ich część, bez stosownych odniesień.

Przypominamy też, że Stowarzyszenie Autorów ZAiKS **jest organizacją prywatną, organizacją pozarządową**, zarządzającą prywatnymi pieniędzmi, nie otrzymującą żadnych subwencji, dotacji ani innych środków ze Skarbu Państwa. ZAiKS powstał jako stowarzyszenie osób fizycznych, autorów w 1918 roku i przez prawie stulecie właśnie autorzy samodzielnie zarządzają organizacją i własnymi pieniędzmi. Przy tym ZAiKS w oparciu o 126 umów z zagranicznymi organizacjami, działa także na rzecz autorów z całego świata.

O skuteczności działań ZAiKS-u na gruncie zarządzania prawami autorskimi, świadczy pozycja naszego stowarzyszenia w gronie 227 podobnych organizacji z całego świata (ze 120 krajów), zrzeszonych w CISAC-u (konfederacja organizacji zajmujących się ochroną praw autorskich) i nasz wpływ na wielkość inkasa wynagrodzeń.

Zgodnie z raportem CISAC-u, w 2013 r. Polska zajmowała:

- 33 miejsce pod względem wysokości rocznego inkasa na głowę mieszkańca (2,3 Euro) dla porównania:

- 1 miejsce (25,1 Euro) Dania;
- 3 miejsce (14,9 Euro) Francja;
- 12 miejsce (9,6 Euro) Niemcy;
- 21 miejsce (4,9 Euro) Węgry;
- 25 miejsce (3,2 Euro) Czechy.

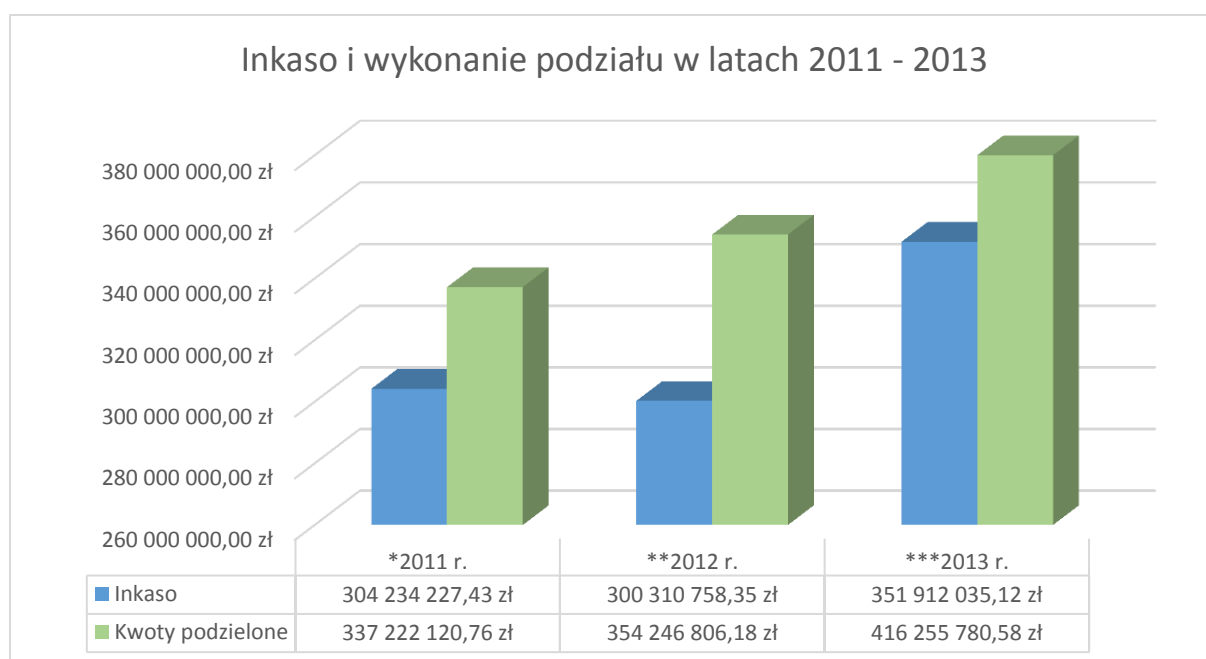
- 10 miejsce pod względem wysokości rocznego inkasa w odniesieniu do Produktu Krajowego Brutto na głowę mieszkańca.

Poniżej prezentujemy informację na temat inkasa i podziału wynagrodzeń autorskich oraz wybranych działań ZAiKS-u w latach 2011-2013.

I Inkaso

W latach 2011-2013 inkaso ZAiKS-u wyniosło **zł.956.457.020,90**.

W latach 2011-2013 ZAiKS podzielił kwotę **zł.1.107.724.707,52**.

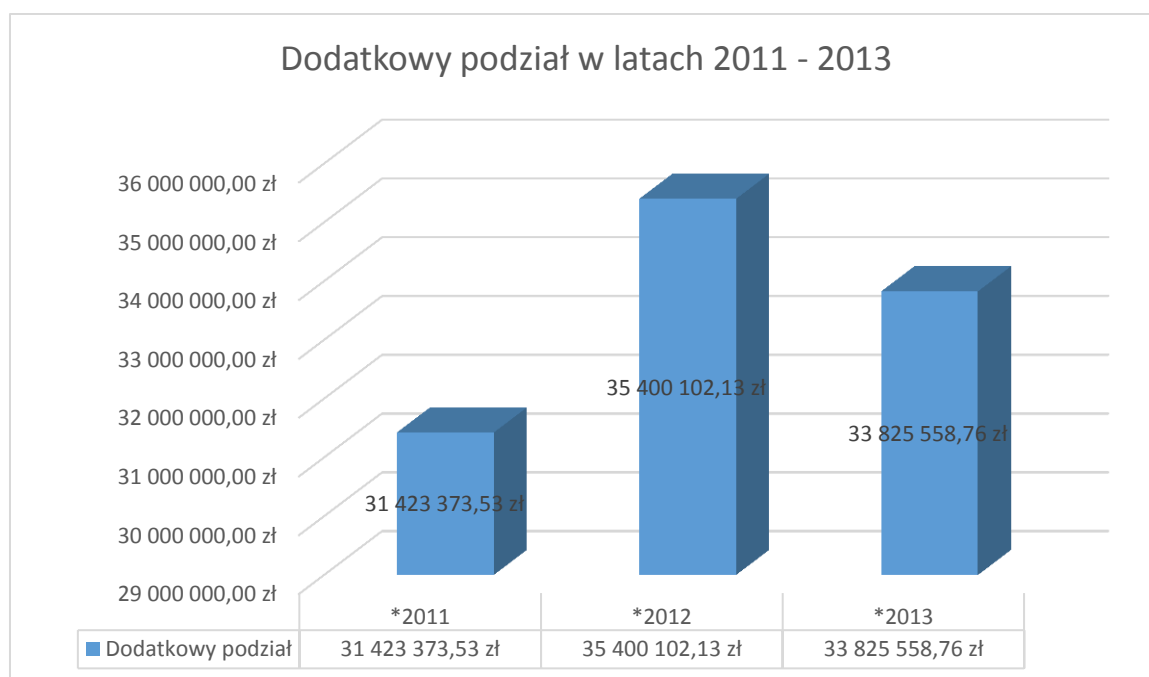

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2011r. „Wykonanie inkasa I-XII 2011r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2011r.”, str.11 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2011r.

**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2012r. „Wykonanie inkasa I-XII 2012r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”, str.8 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2012r.

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013 r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”, str.14 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2013 r.

W kwocie zł.1.107.724.707,52 zawiera się dodatkowy podział z wyniku finansowego, czyli m.in. korzystania z lokat i bezpiecznych instrumentów rynku finansowego. Za lata 2011-2013 ZAiKS dodatkowo podzielił kwotę zł.100.649.034,42.

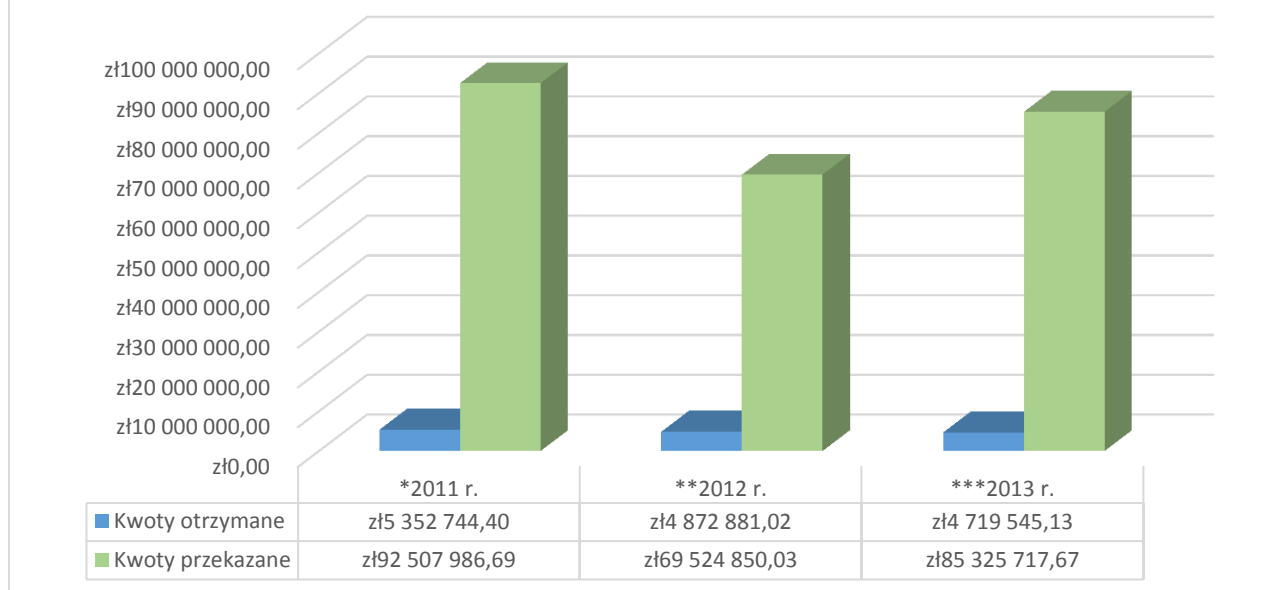
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”

***Dane znajdują się w dokumentach Wydziału Finansowo-Księgowego.

W kwocie inkasa tj. zł.956.457.020,90 zawierają się kwoty przekazane na rzecz polskich twórców przez zagraniczne ozz-ty. W latach 2011-2013 ZAiKS otrzymał z zagranicy kwotę zaledwie zł.14.945.170,55. Za lata 2011-2013 ZAiKS przekazał na konta zagranicznych ozz kwotę zł.247.358.554,39.

Kwoty otrzymane i przekazane zagranicznym OZZ w latach 2011 - 2013

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2011r. „Wykonanie inkasa I-XII 2011r.”

**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2012r. „Wykonanie inkasa I-XII 2012r.”

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013 r.”

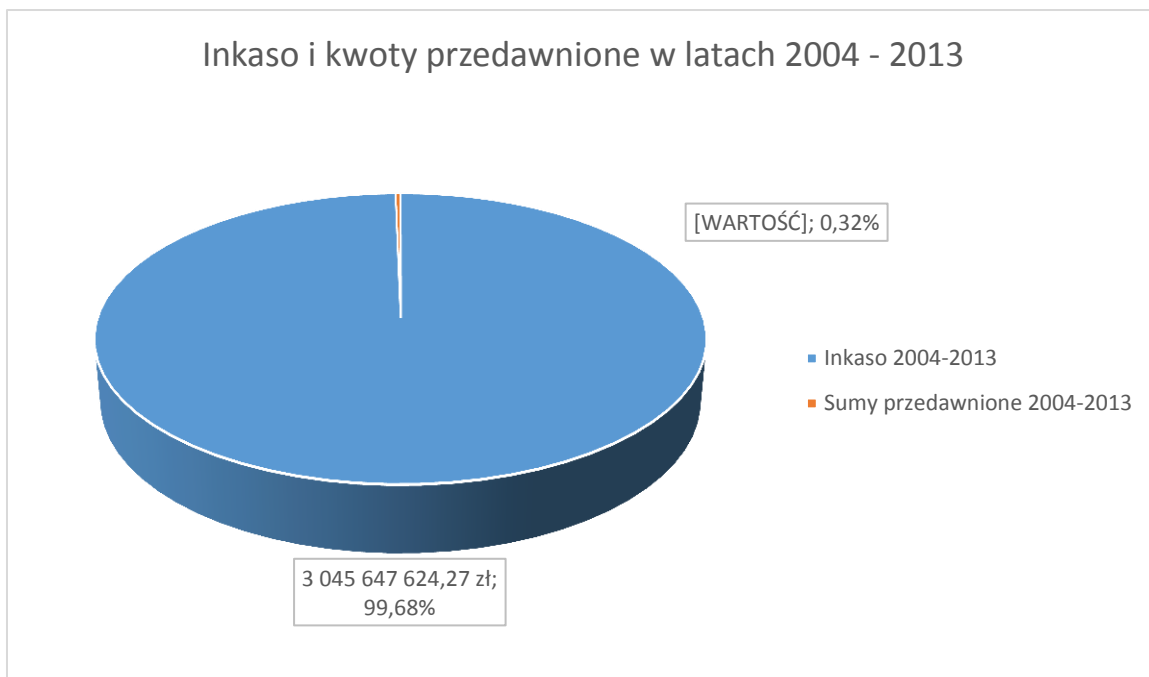
Kwoty te m.in. obrazują popularność polskiego repertuaru na świecie, która jest niewielka w stosunku do popularności twórczości zagranicznej (zwłaszcza anglojęzycznej) w Polsce.

Honoraria autorskie zależne są od popularności utworu i mogą być dla konkretnego autora różne w kolejnych latach. To zróżnicowanie może oznaczać, że dany autor w jednym roku otrzyma kilkadziesiąt zł., a w innym ponad milion zł. W następnym roku sytuacja może się odwrócić. I tak np. w 2012r. najmniejsza kwota jaką otrzymał autor wyniosła poniżej 50 zł., a najwyższa powyżej 1 mln 300 tys. zł.

II Kwoty przedawnione

Inkaso w latach 2004-2013 wyniosło kwotę **zł.3.045.647.624,27**.

Sumy przedawnione za lata 2004-2013 wyniosły kwotę **zł.9.651.370,42 tj. 0,32% inkasa**

str. 15 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2013 r.

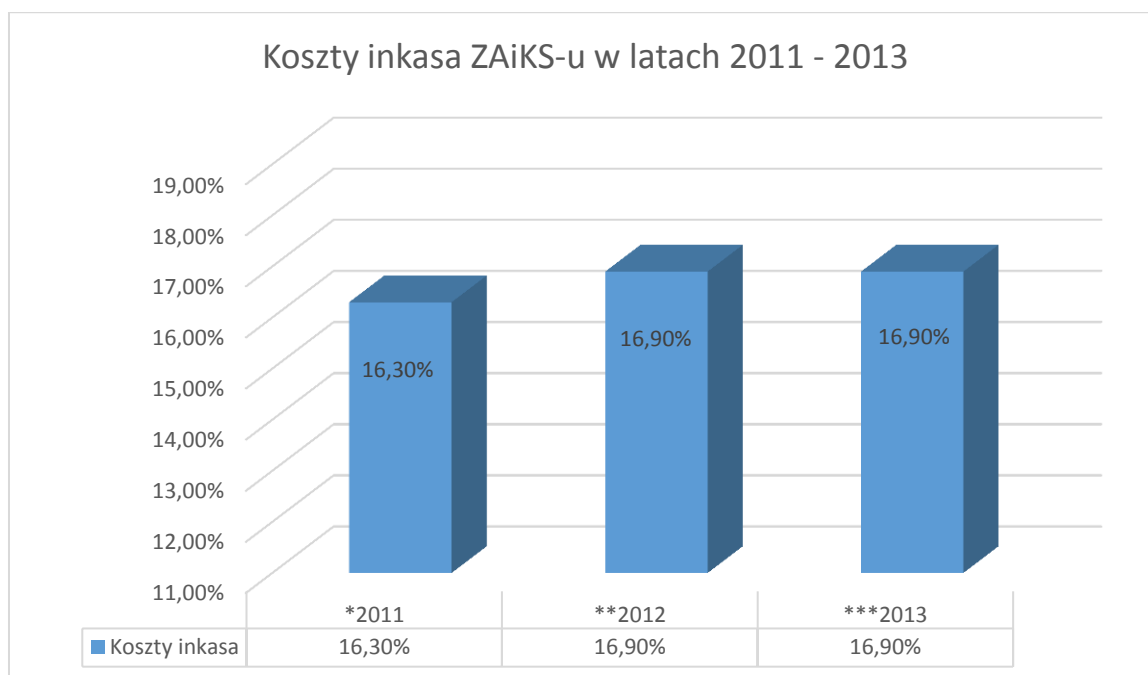
Oznacza to, że z zainkasowanych przez ostatnie 10 lat sum, tylko 0,32% nie trafiło do uprawnionych (np. z powodu braku kompletnej dokumentacji od użytkowników, nieodnalezienia autora, braku potwierdzenia autorstwa utworów, niezakończonych procesów spadkowych lub o autorstwo utworów, itp.). Kwoty te znajdują się na wydzielonym koncie i mimo upływu terminu przedawnienia są wypłacane twórcom, po zakończeniu wymaganych prawem formalności. ZAiKS ponosi odpowiedzialność za wypłatę wynagrodzeń faktycznie uprawnionym zgodnie z obowiązującym prawem, co oznacza, że do czasu zakończenia formalności tantiemy nie mogą być wypłacone.

W sprawozdaniu z działalności za 2013 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami o rachunkowości, została wskazana kwota roszczeń przedawnionych, nie mniej jednak nie powoduje to przejęcia tej kwoty przez ZAiKS i odmowy wypłaty na rzecz uprawnionych. Jak zostało podkreślone w sprawozdaniu, dla kwot przedawnionych został utworzony specjalny fundusz, z którego pomimo upływu okresu przedawnienia twórca, który zgłosi się i udokumentuje swoje roszczenie, otrzyma stosowne wynagrodzenie. ZAiKS wypłacał i będzie wypłacał uprawnionym kwoty, które z prawnego punktu widzenia mogą zostać uznane za przedawnione i co do których nie ma prawnego obowiązku wypłaty.

Zasada ta obowiązuje od początku istnienia ZAiKS-u.

III Koszty inkasa

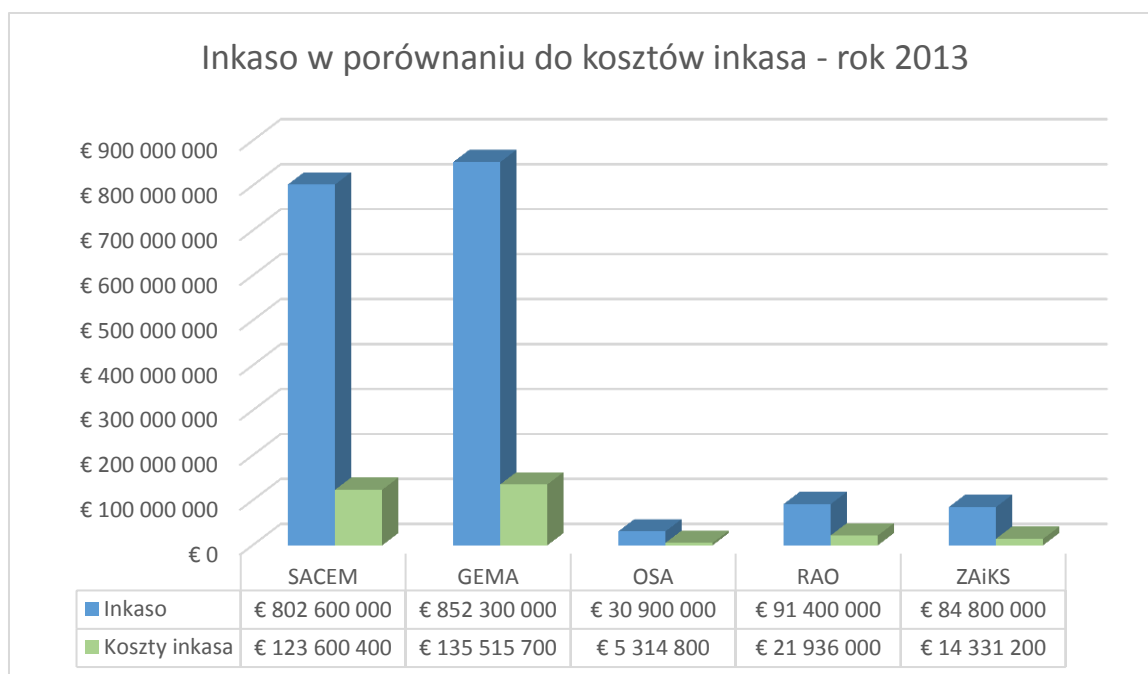
Średnie koszty inkasa ZAiKS-u w latach 2011-2013 wyniosły 16,7%.

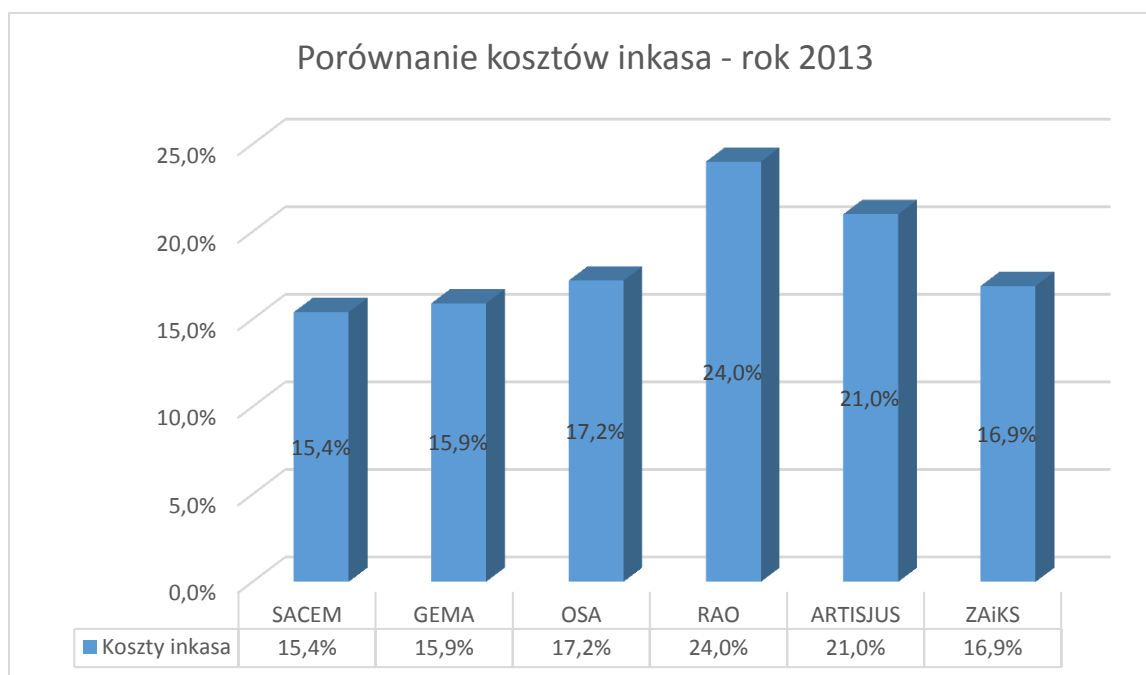
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2011r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2011r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”

Dane zaczerpnięte ze stron internetowych organizacji. Przeliczenia wg średniego kursu NBP z dnia 30 lipca 2014 r.

Dane zaczerpnięte ze stron internetowych organizacji. Przeliczenia wg średniego kursu NBP z dnia 30 lipca 2014 r.

Określone koszty działalności ozz pozostają we wszystkich organizacjach na podobnym poziomie bez względu na wielkość inkasa. Tak więc im większe inkaso tym proporcjonalnie mniejsze koszty inkasa. Na koszty wszystkich ozz składają się przede wszystkim:

- wydatki związane z zawieraniem i realizacją umów (ZAiKS udziela rocznie ok. 70 tys. licencji, ZAiKS zawarł umowy o wzajemnej reprezentacji ze 126 podobnymi organizacjami na całym świecie),
- wydatki związane z prowadzeniem procesów sądowych przeciwko naruszcicielom prawa (ZAiKS prowadzi rocznie ok. 1300 procesów),
- koszty repartycji (ZAiKS w 2013 r. dokonał 2777 repartycji);
- koszty windykacji (w 2013 r. ZAiKS prowadził windykację przeciwko 14.118 podmiotom),
- poszukiwanie uprawnionych (ZAiKS reprezentuje w Polsce ok. 3 mln twórców i ok. 50 mln utworów),
- wynagrodzenia pracowników i innych podmiotów,
- uczestnictwo w tworzeniu prawa,
- utrzymanie biura (np. pozyskiwanie i analiza dokumentacji - liczba pozycji do identyfikacji wynosi od kilku do kilkuset milionów rocznie – w tym trzeba odnaleźć i zidentyfikować od 1,5 mln do 2 mln utworów), tworzenie, wdrażanie i doskonalenie systemów informatycznych, praca 13 dyrekcji okręgowych zajmujących się wyszukiwaniem użytkowników i pozyskiwaniem inkasa,
- działalność edukacyjna i szkoleniowa,

- udział w międzynarodowych organizacjach, komitetach technicznych, grupach (np. CISAC, GESAC, BIEM, CIADLV, CIAM, BTC, MTC, European Committee, ECSA).

Należy pamiętać, że pozycja "Wynagrodzenia" w Sprawozdaniu finansowym stanowi pewną kategorię, wynikającą z przepisów o rachunkowości. W kategorii tej oprócz osobowego funduszu płac, znajdują się także inne wydatki takie jak np. wynagrodzenia z tytułów umów zleceń i o dzieło (np. dla rzeczoznawców oceniających utwory, za usługi outsourcingowe np. sprzątnięcie, usługi prawne czy informatyczne).

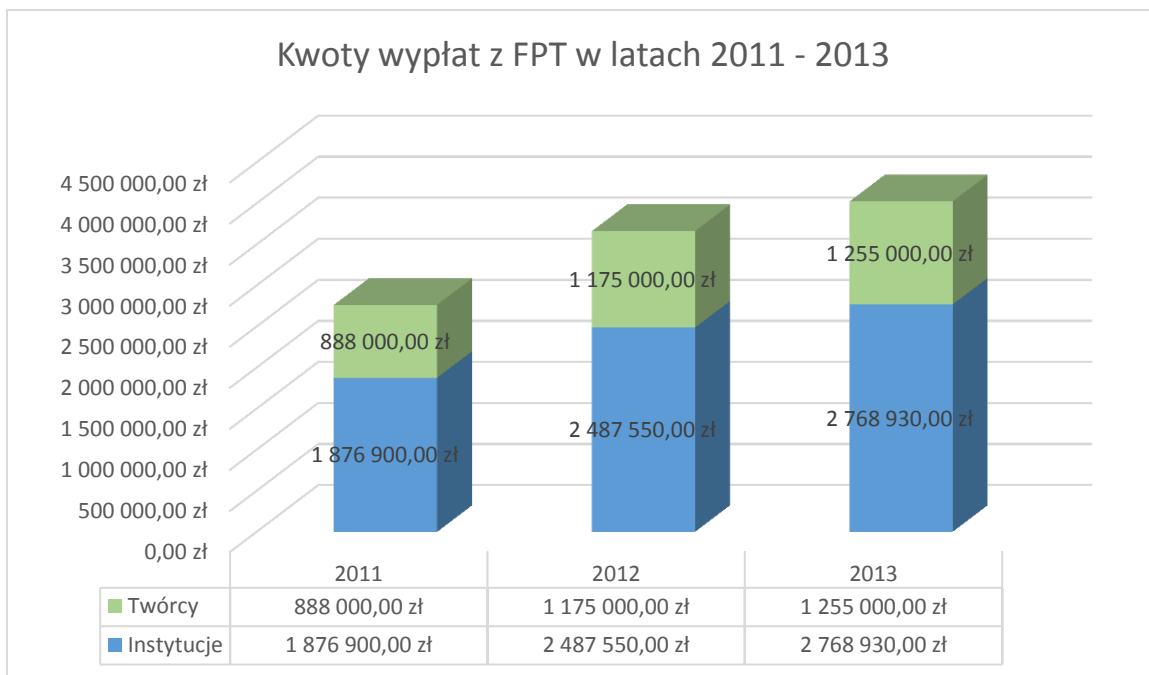
Znajdują się tam także wymagane prawem: odprawy emerytalne i rentowe, wypłaty za godziny nadliczbowe, ekwiwalenty za urlopy, odprawy pośmiertne, odszkodowania za zwolnienia, wynagrodzenia za zastępstwa procesowe itd. De facto pensje pracowników stanowią tylko część tej kwoty.

Należy też pamiętać, że pensje pracowników podawane są brutto (tzn., że obejmują także podatki i opłaty na ZUS).

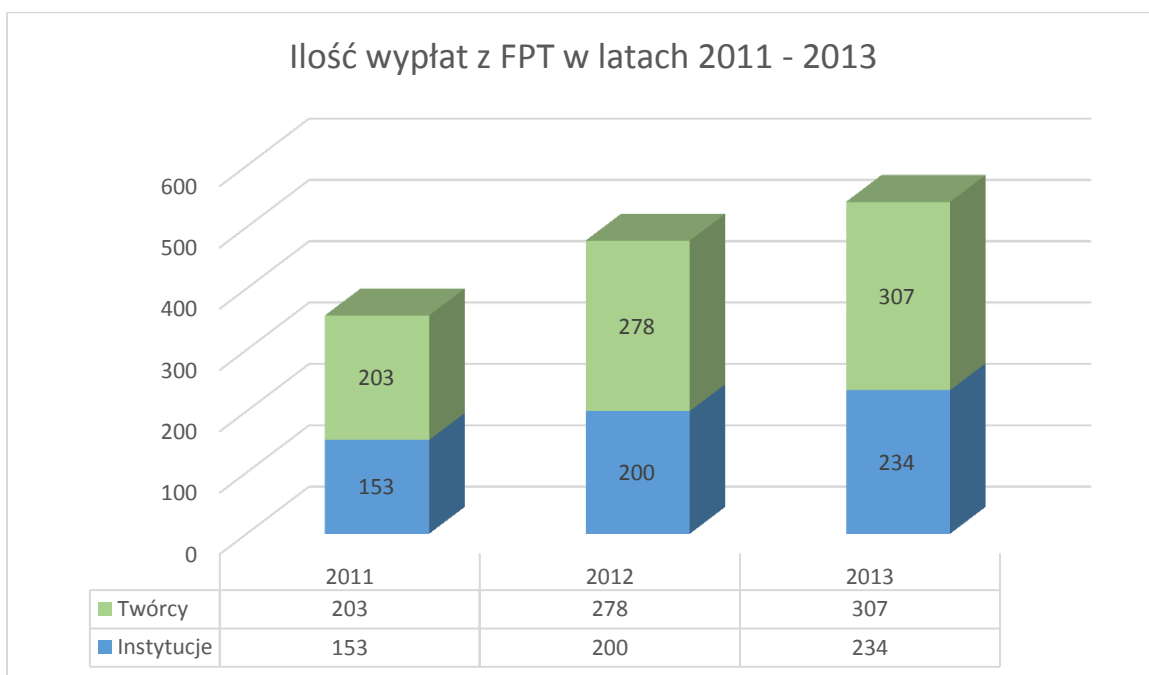
Znaczna część pracowników otrzymuje wynagrodzenie proporcjonalne do osiągniętych wyników finansowych. Dotyczy to pracowników, którzy zajmują się bezpośrednio wyszukiwaniem miejsc, gdzie odbywa się wykorzystywanie utworów, zawieraniem umów licencyjnych i ich wykonaniem. Jest to najbardziej efektywny sposób wynagradzania wpływający wprost proporcjonalnie na wysokość inkasa dla twórców.

IV Fundusz Popierania Twórczości

W latach 2011-2013 Fundusz Popierania Twórczości podjął decyzję o wypłatach **788 stypendiów dla indywidualnych twórców i 587 dotacji dla instytucji i organizacji kultury** na kwotę **zł. 10.451.380,-**

Dane z dokumentów sekretarza FPT.

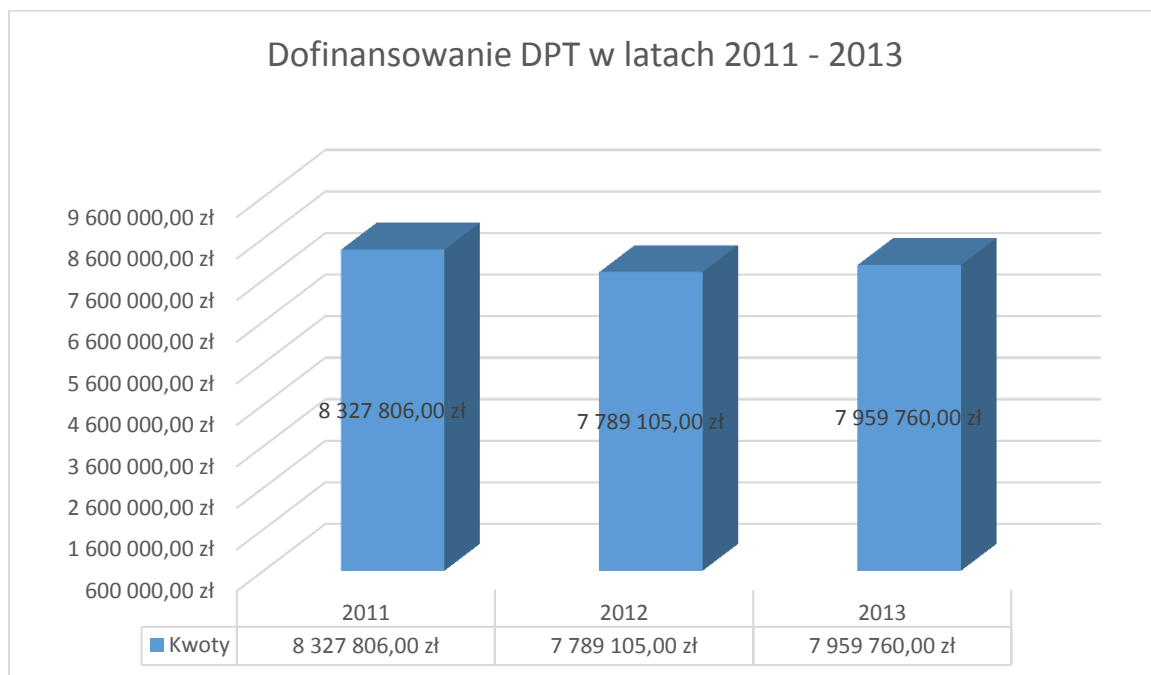

Dane z dokumentów sekretarza FPT.

Decyzję o wypłatach podejmuje Zarząd FPT, składający się z 7 wybitnych przedstawicieli różnych dziedzin twórczości, a jej przewodniczącym jest Przewodniczący Rady Stowarzyszenia.

V Domy Pracy Twórczej

W latach 2011-2013 ZAiKS dofinansował działalność Domów Pracy Twórczej kwotą **zł. 24.076.671,-**

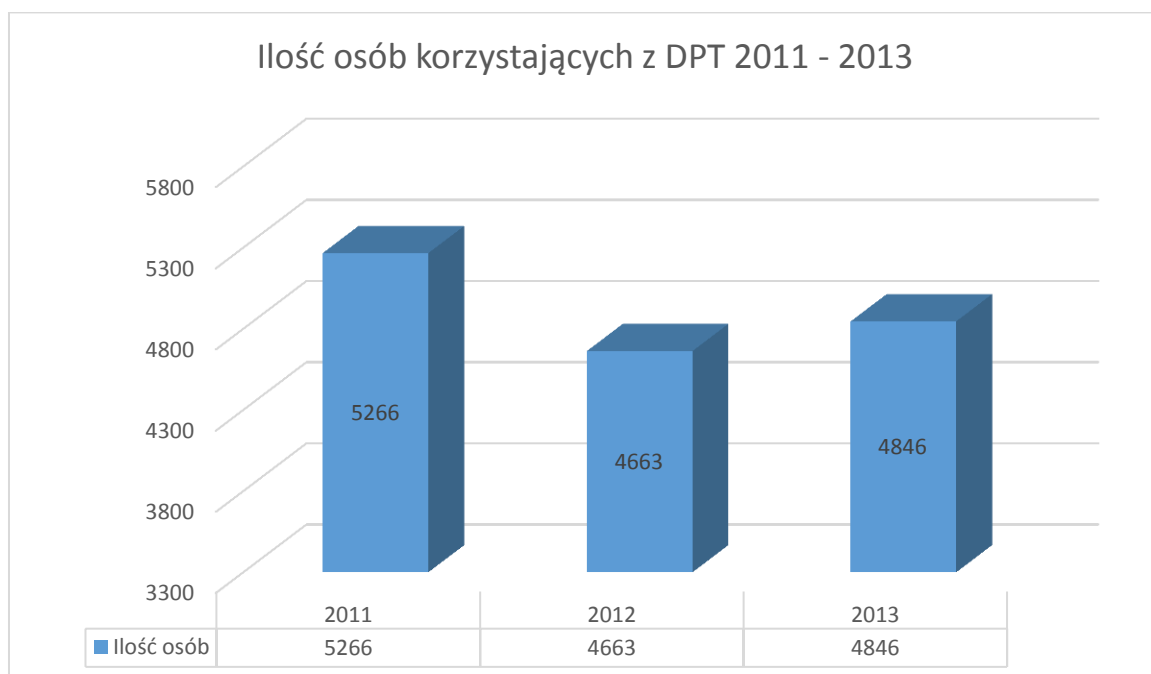

*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2011r. „Rozliczenie wyniku finansowego”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2012 r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2013 r.”

W latach 2011-2013 z DPT skorzystało **14.775 osób**, w tym:

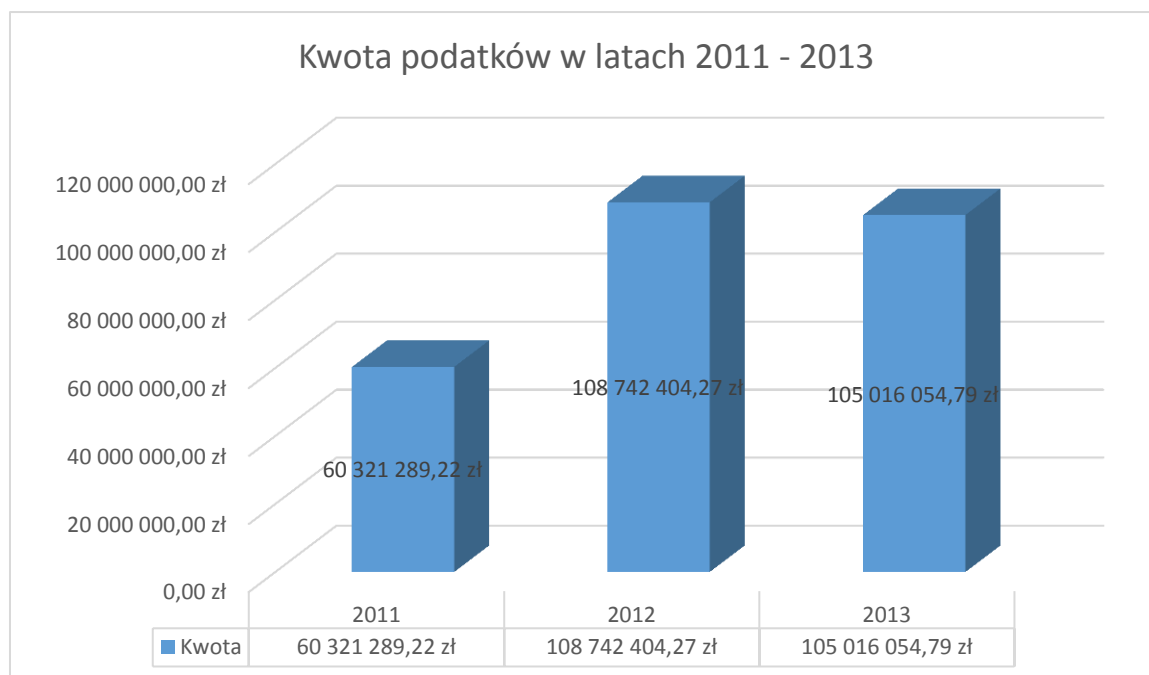

Dane z dokumentów sekcji Domów Pracy Twórczej.

Domy Pracy Twórczej stanowią miejsca, w których autorzy odpoczywają i tworzą swoje dzieła. ZAiKS jest właścicielem pięciu DPT, pierwszy został zakupiony w 1958 r. To w nich powstało wiele dzieł tak wybitnych twórców jak np.: Jan Brzechwa, Julia Hartwig, Józef Hen, Krystyna Kofta, Henryk Kuźniak, Sławomir Mrożek, Marek Nowakowski, Tadeusz Różewicz, Wisława Szymborska, Julian Tuwim, Barbara Wachowicz.

VI Podatki

W latach 2011-2013 ZAiKS przekazał na Skarb Państwa, tytułem podatków kwotę **zł. 274.079.748,-**

Dane z dokumentów Wydziału Finansowo-Księgowego.

VII Pałac w Janowicach

Zabytkowy Zespół Pałacowo-Parkowy w Janowicach został zakupiony na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia. Jest to kontynuacja chlubnej tradycji twórców zrzeszonych w ZAiKS-ie, tworzenia Domów Pracy Twórczej, w których autorzy w spokoju i sprzyjających warunkach mogą nie tylko odpoczywać, ale także tworzyć często wybitne dzieła. Należy przypomnieć, że twórcy ZAiKS-u w latach powojennych własnym sumptem podnieśli z ruin zabytkowy Pałac Pod Królami – Bibliotekę Załuskich, która obecnie stanowi siedzibę stowarzyszenia.

Pałac w Janowicach wpisując się w tę tradycję ma pełnić rolę miejsca gdzie młodzi twórcy pod okiem mistrzów, będą mogli eksperymentować, kreując utwory z różnych dziedzin twórczości np. literackiej, kompozytorskiej, choreograficznej, plastycznej, fotograficznej, multimedialnej.

Mają tam powstać pracownie twórcze, studio nagrań, sala multimedialna itd. Pałac ten znajduje się w pobliżu Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach i Muzeum Ignacego Paderewskiego w Kąsnej Dolnej. Wraz z tymi obiektami będzie stanowić bazę szeroko zakrojonych działań kulturalnych na tamtym terenie, emanujących na cały kraj.

Bardzo prosimy by w razie wątpliwości, potrzeby uzyskania informacji czy wyjaśnień, zwracać się do kompetentnych pracowników biura – w szczególności do rzeczniczki ZAiKS-u p. Anny Biernackiej – tel. 22 5567166.